

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrta leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje številka 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 7.

V Ptuj v nedeljo dne 14. februarja 1909.

X. letnik.

Veleizdajalci.

Zadnja leta, zlasti pa zadnji meseci so zopet iz novega odkrili vse veleizdajalske nazore in cilje prvaško-slovenskih strank. S vsakim pogledom, s vsako kretnjo in s vsako svojo besedo so vse prvaške stranke brez razlike javnosti dokazale, da jim ni ničesar za obstoj avstro-ogrske monarhije. Nasprotno, ti prvaki, ki so na jeziku tolikokrat patriotje do blaznosti, katerih želje hitijo tolikokrat po odlikovanju z zlatim ali srebrnim križcem, — ti prvaki se celo ne sramujejo, da se v gotovih trenutkih odkrito svetlo kot strastni nasprotniki naše države, torej tudi našega cesarja, pokažejo.

Mi gotovo ne pretiramo. Ali dva slučaja iz zadnjih tednov osvetljujejo našo trditev popolnoma in kdor zna misliti z lastnimi možganimi, ta bode moral priznati, da ne loči prvaške voditelje od navadnih deželnih izdajalcev ničesar drugega nego — ime.

Prvi slučaj je sledeči: Desetletja sem že obstoji v Ljubljani vojaško veteransko društvo. Kakor povsod pri veteranskih družbah, bil je tudi namen tega društva, da širi in vgljubi v srcih starih vojakov patriotska čustva, zmisel za domovino in zvestobo do cesarja. Lahko rečemo, da se doslej v Avstriji še ni dogodilo, da bi kakšno veteransko društvo prekorajilo sploh meje cesarskih postav. Tudi ljubljansko veteransko društvo je bilo osnovano in je živelo skozi desetletja v tem patriotskem naziranju. Sam cesar je imel tudi protektorat in je bil prvi zaščitnik ljubljanskega veteranskega društva. Pri temu se je to društvo prav dobro počutilo. Nabralo je tekom let iz doneskov svojih članov lepo premoženje okoli 23.000 kron. Vsak pametni človek bi zdaj mislil: veleizdajalske panslavistične misli lahko okužijo vsako prvaško društvo; ali pred veteranskim društvom se bodejo menda le ostavile... Pa ne! V Ljubljani je bilo nasprotno! Veteransko društvo, nabuhjano od Hribarjevih hujskačev in izdajcev, je napravilo par sklepov, ki so stali naravnost v nasprotju z nameni društva. Tako so m. dr. ti zapeljani možakarji sklenili, da dajo lepo svoto iz društvenega premoženja za spomenik tistim nesrečnim dvem mladenicem, ki sta bila vsled prvaške gonje 20. septembra ustreljena. Posledica tega je bila, da je odložil presvitlivesar-pokroviteljstvo čez to društvo. Kajti cesar kot vrhovni zapovednik armade vendar ne more biti protektor društva, ki demonstrira in izziva na tak način c. k. armado. Druga posledica pa je bila, da je oblast dotično veteransko društvo razpustila in premoženje konfiscirala. Člani, ki so torej že skozi desetletja vplačevali krvavi svoj denar, da bi od društva dobili na stara leta primerno podporo, člani, ki so cesarja zvesto služili, označeni so zdaj v javnosti kot nevedni in cesarjevi milosti in odvzelo se jim je nabranih 23.000 kron. Mi ne mečemo kamenja na te člane! Mi vemo, da pretežna večina ljubljanskih veterancev ni kriva te nesreče;

— krivi so le veleizdajalski hujskači v vrstah prvaških voditeljev. Ali to je pribito dejstvo: prvaška veleizdajalska gonja ne poneha niti v c. k. veteranskih društvih.

In zdaj naj omenimo še drugi slučaj, ki sicer ni tako pomemben, vendar pa enako značilen. Te dni so razbili češki rogovileži avstrijsko državno zbornico. Ta dogodek dokazuje vso brezvestnost tiste vrste političarjev, ki se bojijo pridnega dela, ki hočejo svoje volilce na limanice praznih besed in pobalinskih psovok poloviti. Ko je predsednik naznanil, da je državni zbor zaključen, prišlo je do pretepa in nekaj teh čeških rogoviležev, katere je imenoval neki nemški poslanec „politische Lausbuben“, je bilo tepenih. Potem so pričele posamezne stranke peti. In glej, ko so nemški krščanski socialci zapeli cesarsko pesem, nise oglašili niti eden slovenskih poslancev. Pač pa so zapeli skupno s češkimi poslanci panslavistične pesmi. Cesar-ska pesem ni tem ljudem nič, ali češki „Kje dumov muj“ jim je vse... In zdaj vprašamo: Alise niti v tem hipu odkrilo veleizdajalsko prvaško srce? Ali ti ljudje res mislijo, da bodejo „slovenstvo“ odrešili s takim delom proti naši državi?...

Mi tega ne verujemo! Ali tudi ne verujemo, da bi slovensko ljudstvo sledilo tej politiki blaznosti in terorizma. Slovensko ljudstvo samo ob sebi je bilo vedno avstrijskega mišljenja. Zato smo prepričani, da bode to slovensko ljudstvo poglavo svoje zapeljivce tja čez balkanske meje, pa če ne drugače, potem — s pasjim bičem!

Politični pregled.

Državni zbor — razbit. Surova sila, besna gonja sta torej zopet — kakor že tolikokrat na Avstrijskem — premagali zdrav razum. S kako velikim veseljem se je svoj čas pozdravljalo uresničenje splošne in edne volilne pravice. Reklo se je, da bode nova zbornica odstranila vse napake prejšnje in odprla pot resnemu delu. Prišlo so volitve. Ali — nova državna zbornica je v narodnostni gonji še bolj divjala kakor stara. Nova zbornica ravno ni bila izraz ljudske volje temveč k večjemu izraz ljudske zanemarjenosti in nezrelosti. Prišli so v državni zbor najrazličnejši poslanci, med njimi tudi mala skupina razgrajčev, ki mislijo udomačiti i na Dunaju manire žganjivcev predmestja v Pragi. In glejte, — ti ljudje so — zmagali. Smešno, kravo smešno je „delo“ in smešno je „zmaga“ teh čeških političnih kravalistov. Na čelu tej mali skupini stoji — en Kloufač. Možicel se ne sramuje, potovati danes v Belgrad in se pobratiti tam s kraljemorilci, jutri pa se delati za patriota avstrijskega; ne, tega se en Kloufač ne sramuje, kakor se ta nekdanj revni gospod ne sramuje, sezidati si z bogve od kje dobljenim denarjem lepo palačo v Pragi. Drug politični bajaco v tej čedni družbi je Fresl. Mož je še pred nekaj leti po cestah Prage lampe prižgal; danes je ta pane vodja „kulturnega na-

roda Čehov“. In slični so drugi ti gospodje. Tem ljudem primanjkuje seveda sleherni čut odgovornosti; njim se gre le in edino za — škandal. Zato so pričeli tudi v zbornici brez vsacega resnega vzroka s obstrukcijo in so s tem prisilili vlado, da je državni zbor zaključila. Tako so prišli gospodje poslanci domu. Z zaključkom zbornice so vsi stavljeni predlogi — in med njimi je mnogo nujnih gospodarsko velevažnih predlogov — vrženi v koš... In kaj bode zdaj? Dvoje je mogoče: ali se vladi posreči, da si utrdi svoje stališče in premaga nasprotnike rednega dela; potem bode zbornico zopet sklical. Ako se pa vladi to ne posreči, potem bode morala pač državni zbor popolnoma razpustiti in stali bomo tedaj pred novimi državnozbornskimi volitvami. Na vsak način živimo zdaj tako rekoč v — absolutistični državi. Žalostno!

Lasali, klofotali, suvali in brcali so se velemodri „zastopniki ljudstva“ tudi še, predno so odpotovali domu. Češki razgrajči so napravili letos obstrukcijo večidel z instrumenti; žvižgali, tulili in vpili se, kakor da bi jim kdo zdrave zobe drl. Obenem pa so zvonili z kravjimi zvonci in igrali na pozavne ter na harmonike. Drugi poslanci so se s tem seveda zabavali. Tako so dunajski poslanci nabirali v klobuku mile darove za „pemske muzikante“. Drugi poslanci so zopet iz papirja „čake“ naredili in jih poveznili na glave čeških kričačev. Vsled tega je prišlo po zaključju seje do hudega pretepa. Klofute so pokale kakor v predmestnih butikah. Posebno močno jo je skupil češki poslanec Lisy, kateremu so v pretepu vso obleko strgali... Čast taki državni zbornici!

Nekaj dobrega je pa le doneslo zaključenje državne zbornice. Gospodje poslanci so sicer še vedno poslanci, ali nedotakljivi niso več in za vsako nepostavno dejanje se zdaj lahko pred sodnijo pozovejo. Na drugi strani — to je pač še bolj važno! — ne dobivajo poslanci zdaj nobenih dijet. Brez plače poslanec biti pa tudi ni „hec“...

Nova vlada. Komaj je poslaniška zbornica zaključena in že je sestavljena nova vlada. Ta obsega sledeče člane: predsednik pl. Bienert, notranji minister pl. Haerdtl, finančni minister pl. Bilinski, justični minister dr. pl. Hochenburger, minister za poduk grof Stürgkh, želez-minister dr. Wrba, trg. minist. dr. Weiskirchner, minist. za javna dela Rittner, poljedelski minister profesor Braf, nemški minister dr. Schreiner, češki dr. Zazek, poljski pl. Abrahamovicz. Torej novo vlado imamo; radovedni smo, kakšno srečo bode imela.

Stajerske deželnozbornske volitve sicer še niso razpisane. Poroča se pa iz zanesljivih virov, da se bodejo vršile šele v drugi polovici meseca junija. Razine stranke se že pripravljajo na boj, ki bode vsled spremenjenega volilnega reda letos še veliko hujši nego drugače. Stališče naše stranke bomo v pravem času pojasnili.

Pri razkosevanju posestev si služijo gotovi brezvestneži prav lepe, čeprav precej nepošteno dobičke. Ogrski kmetijski tajnik Buberger Bansa je n. p. izračunil, da so taki koristolovci pri razkosevanju posestev, katero je merilo 52.000